

TALIS 2024

uuringu tulemuste tutvustus

 Kristina Kallas

 Gunda Tire

 Äli Leijen

7. oktoober 2025

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

HARIDUS- JA NOORTEAMET

TARTU ÜLIKOOL

TALLINNA ÜLIKOOL

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Kristina Kallas
haridus- ja teadusminister

Mis on TALIS?

OECD rahvusvaheline õpetamise ja õppimise uuring TALIS on suurim õpetajate ja koolijuhtide rahvusvaheline uuring, millega kogutakse andmeid õpetajate, õpetamise, õppekeskkonna ja õpetajate töötingimuste kohta

Uuring toimub iga 5-6 aasta tagant:

2008 – osales 24 haridussüsteemi

2013 – osales 38 haridussüsteemi

2018 – osales 48 haridussüsteemi

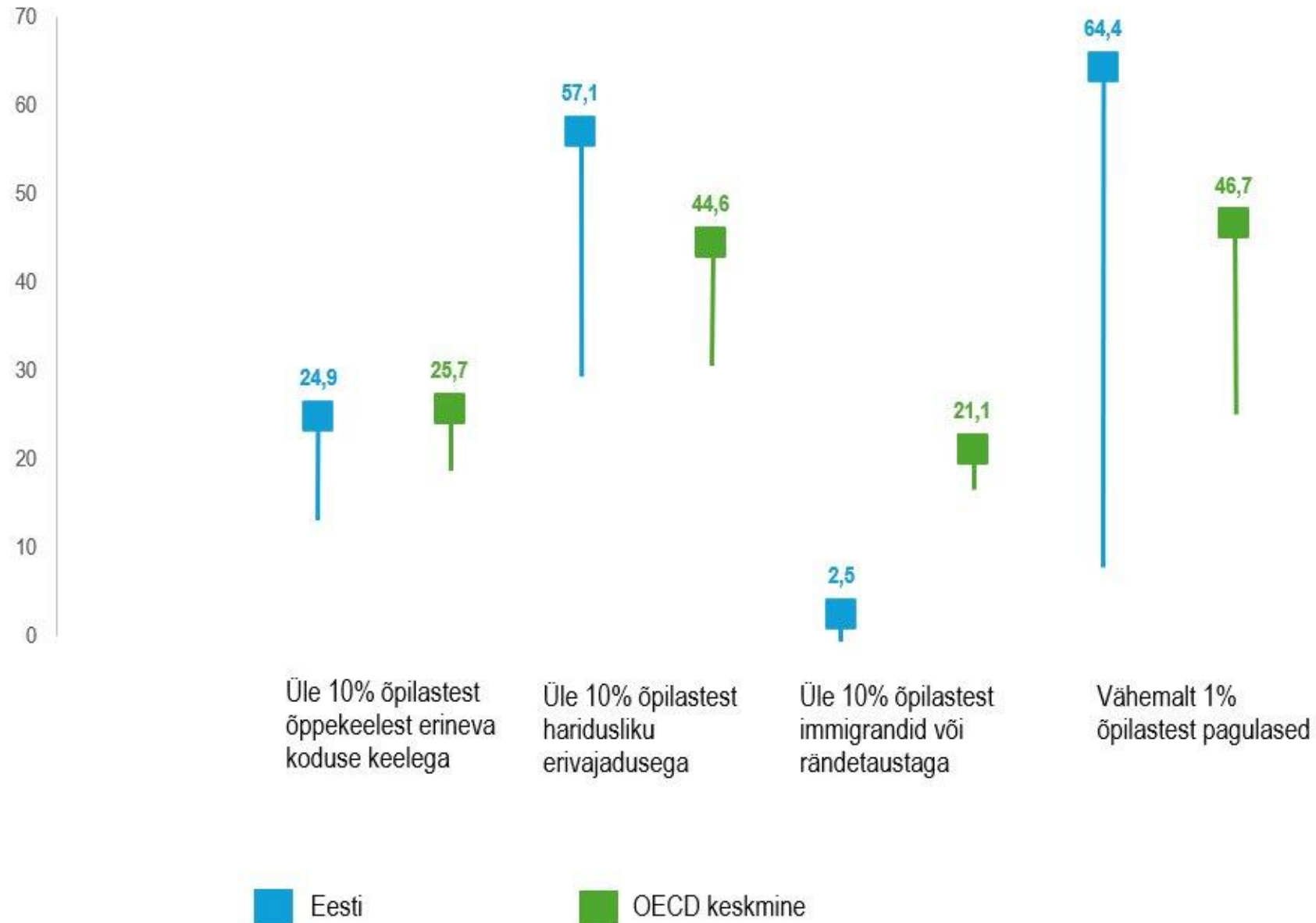
2024 – osales 55 haridussüsteemi (280 000 õpetajat, 17 000 kooli)

Eesti on osalenud kõigis 4 uuringus.

Õpilaskond on oluliselt mitmekesisem kui 2018. a

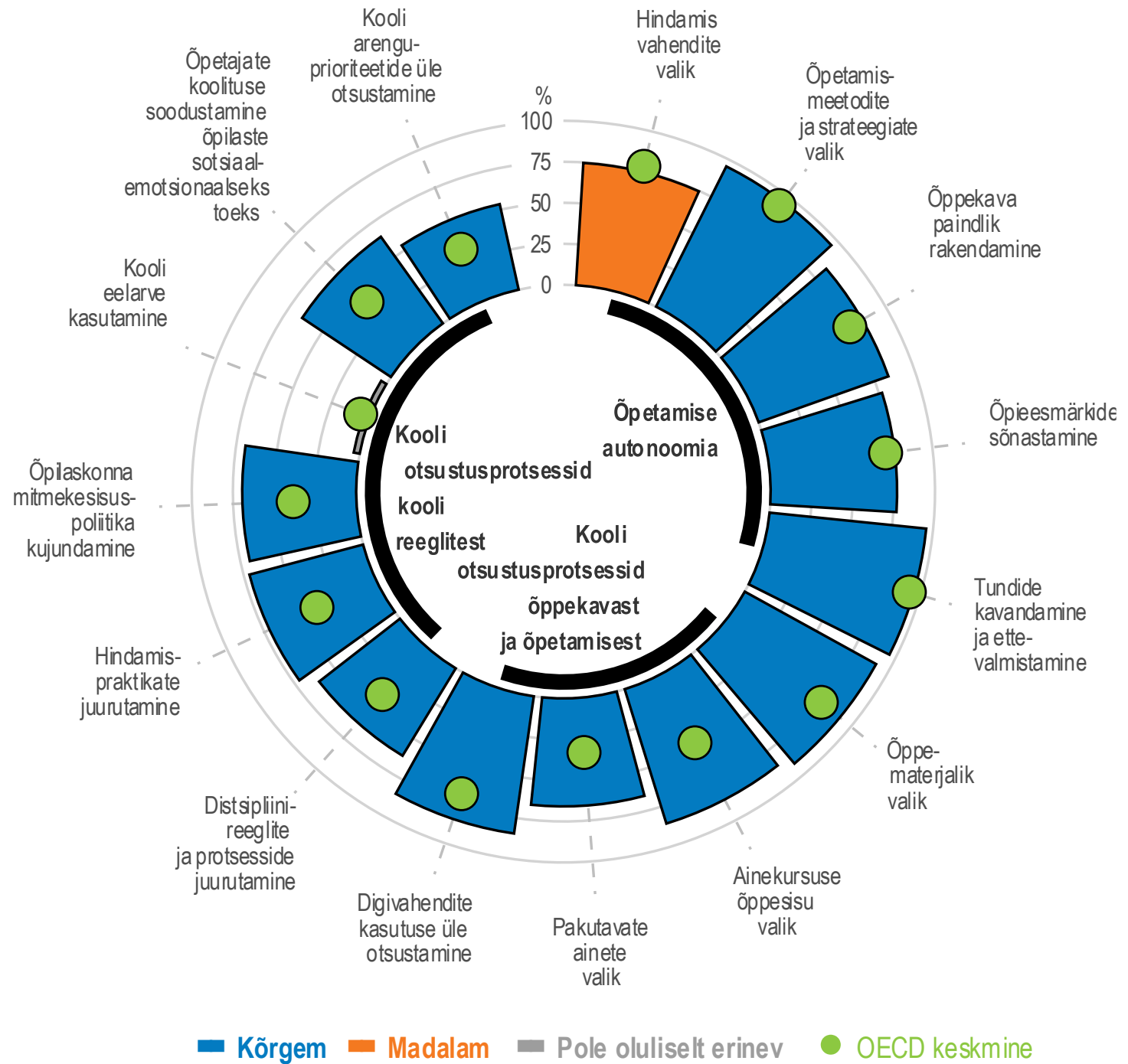
Õpetajate osakaalud, kes töötavad koolides, kus on ...

Eesti õpetaja paistab rahvusvahelises võrdluses silma, sest:

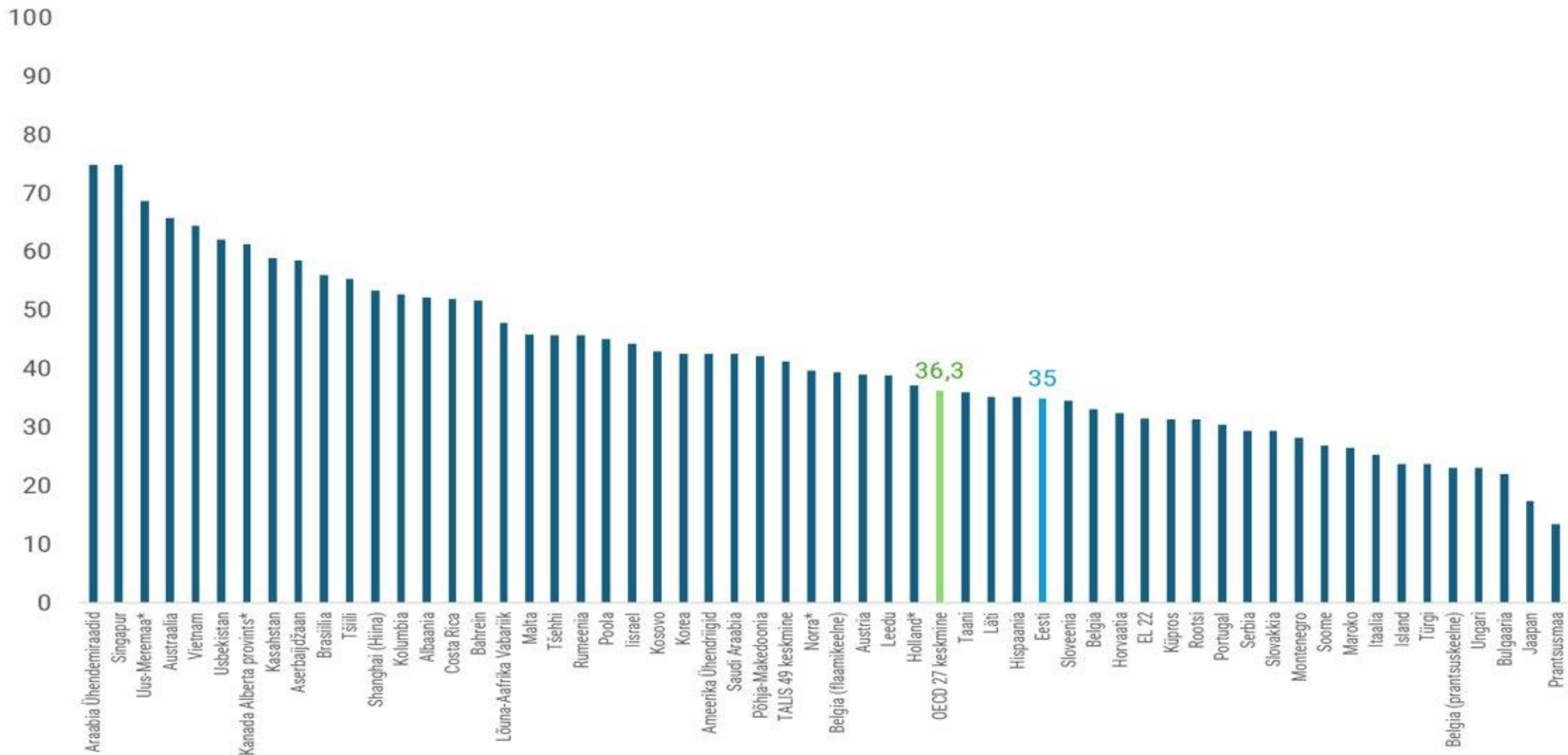
- **on kõrgelt haritud** - 73% Eesti õpetajatest on magistrikraadiga (OECD keskmine 57%)
- **hindab õpetajakoolituses saadud ettevalmistust kvaliteetseks** - 5 aasta jooksul õpetajakoolituse lõpetanud õpetajad hindavad õppe kvaliteeti väga kõrgelt (91% „nõustub“ või „nõustub täielikult“, et nende esmaõppe kvaliteet oli üldiselt kõrge (OECD keskmine 75%))
- **pühendab 84% tunni ajast õpetamisele ja õppimisele** (OECD keskmine 75%). Korra hoidmisele kulub 9 % ajast (OECD keskmine 15%).

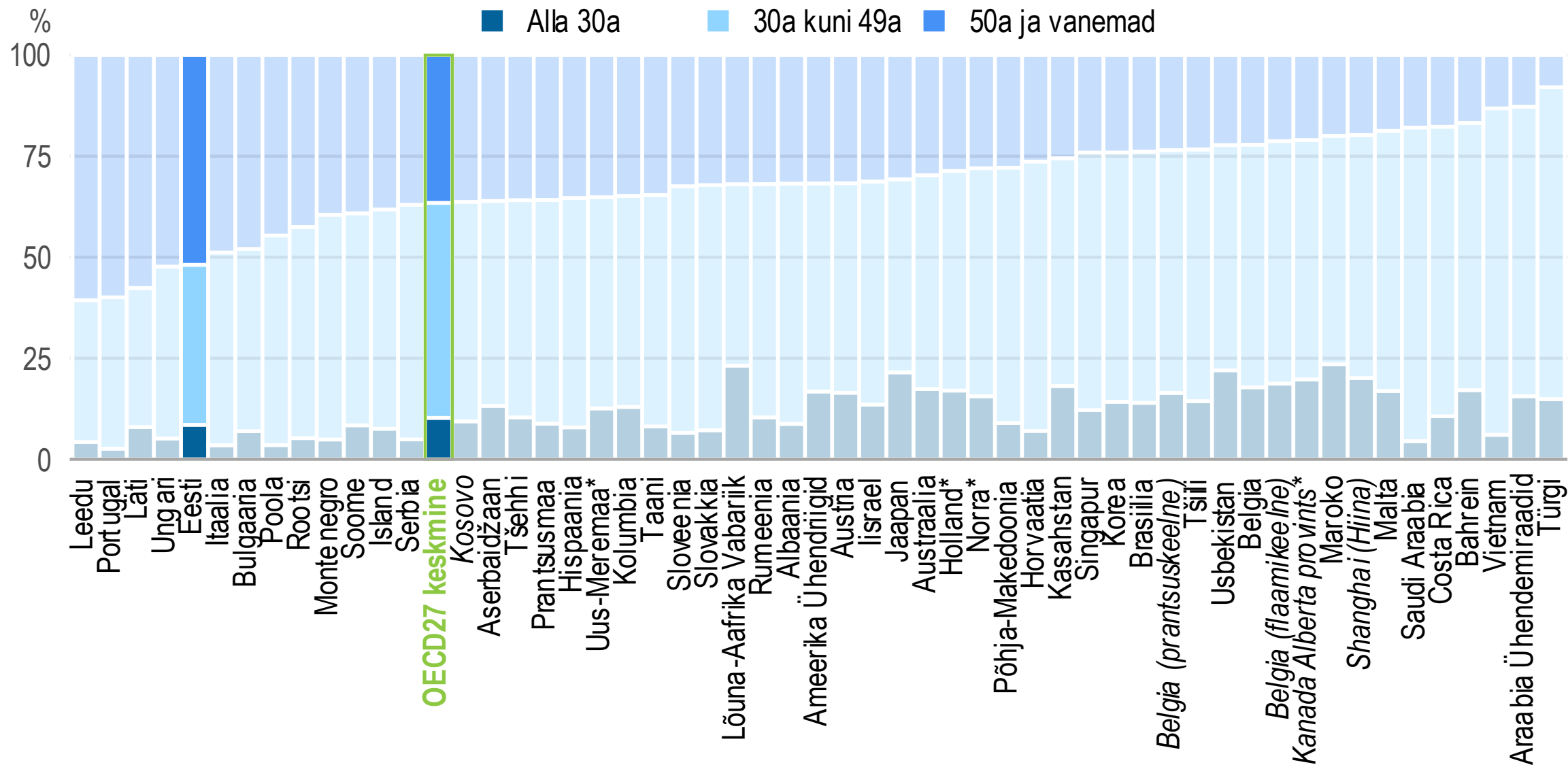

- Eesti õpetajal on suur autonoomia
- Alustav õpetaja vajab tuge

Tehisaru on koolides, selle sihipärane kasutamine vajab tuge (35% õpetajatest on kasutanud TI-d õpetamisel)

Väljakutsed: vananev õpetajaskond

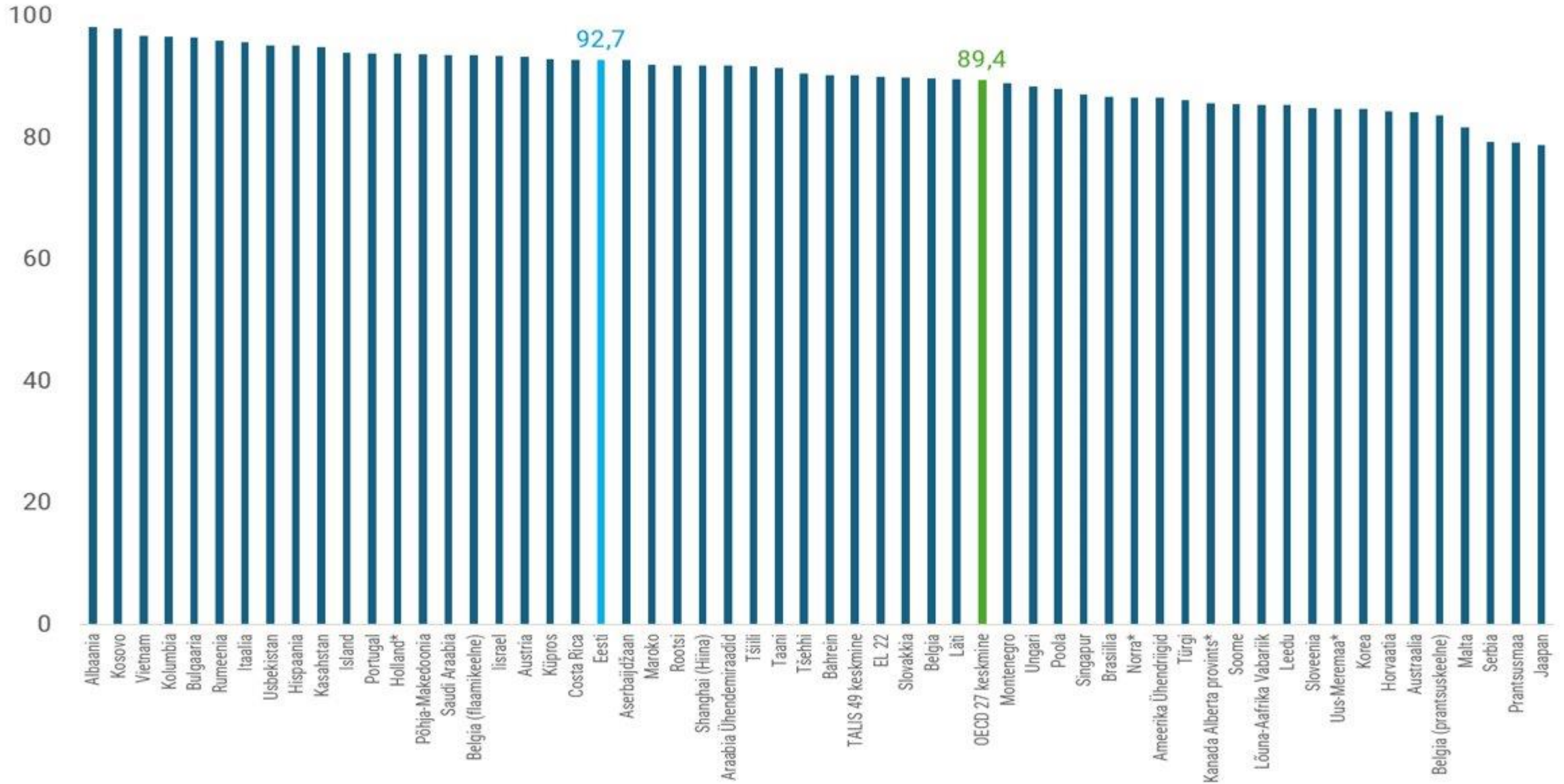
Väljakutsed: õpetajate kutsekindlus

- Eesti paistab silma suure **õpetajate ametist lahkumise riski** poolest - 45,5% õpetajatest kavatses õpetajana töötada veel kuni 5 aastat (alla 30-aastastest 49%, OECD keskmine 20,4%).
- **Kvalifitseeritud õpetajate ja tugipersonali puudus** takistab juhtide hinnangul koolide võimet hästi õpetada.
- Suurenenud on õpetajate osa, kelle töös esineb palju või üsna palju **stressi** (2018. a 17,9% ja 2024. a 28,5%).
- Õpetajate ja juhtide **rahulolu palgaga on langenud**.
- Õpetajaametit tajutakse **vähem väärtustatuna**.

93% õpetajatest on üleüldiselt oma tööga rahul

76% Eesti õpetajatest valiks ikkagi õpetajameti, kui saaksid uuesti otsustada

Gunda Tire

Haridus- ja Noorteamet, rahvusvaheliste uuringute juht

TALIS 2024 Eestis

- Uuring toimus **12. veebruar kuni 2. aprill 2024**

Osales:

- 199 kooli
- 3338 õpetaja (õpetab 7. – 9. klassides)
- 191 koolijuhti
- Õpetajad ja koolijuhid täitsid veebipõhist küsimustikku

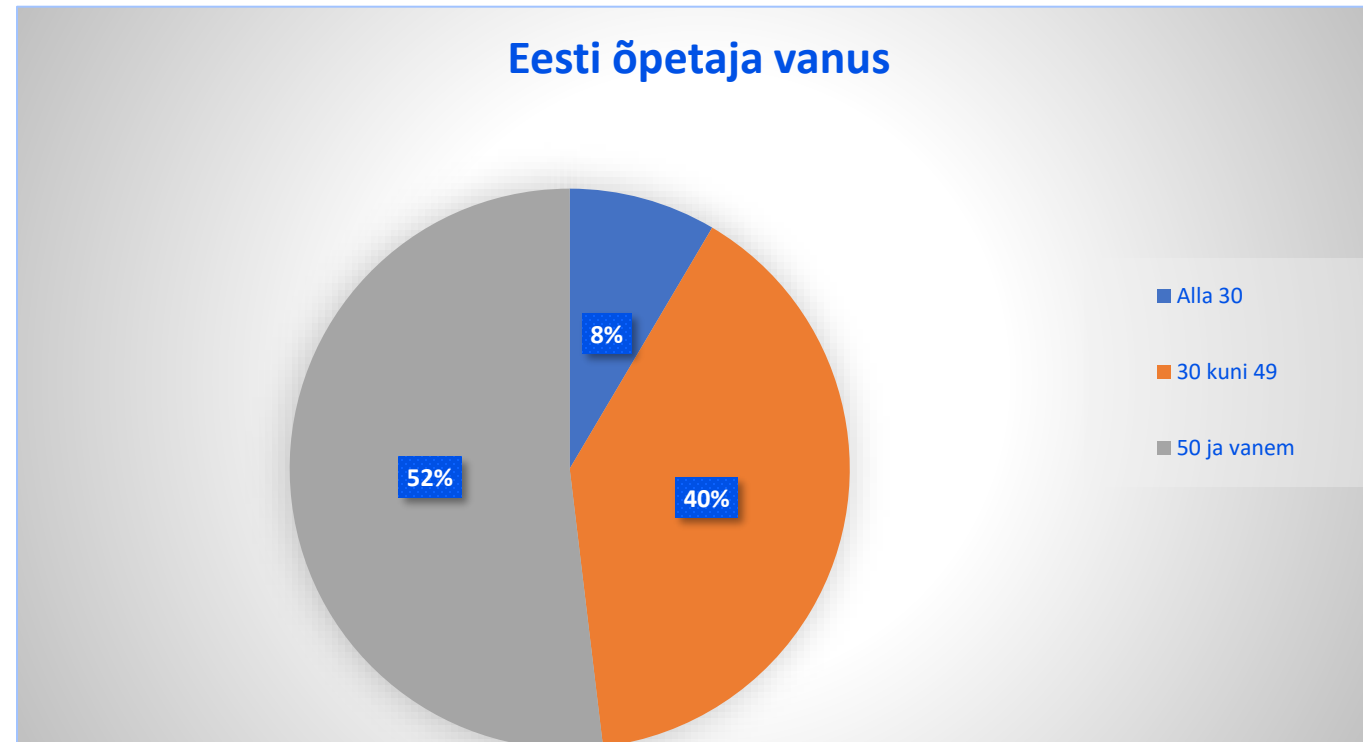
TALIS 2024 uuringu läbiviimist korraldab Eestis Haridus- ja Teadusministeerium koostöös Haridus- ja Noorteametiga.

Uuringu läbiviimist kaasrahastab Euroopa Liit Erasmus + programmist ja tegevusest „Haridus- ja Noortevaldkonna töötajate esma- ja täiendusõpe ning järelkasv.“

Eesti keskmine õpetaja on 49,3-aastane naine

- **Eesti õpetajad on ühed vanematest OECD riikide õpetajatest** (45), kuid nooremad kui Leedu (51,4), Portugali (51,1), Läti (50) ja Ungari (49,5) õpetajad
 - Võrreldes 2018 . a pole statistiliselt muutunud, siis oli 49,1. 2013. a oli Eesti õpetaja keskmine vanus 47,9.
- **84% õpetajatest on naised** (kolmas tulemus Läti ja Leedu järel)
 - Olukord võrreldes 2008-2018 pole muutunud
 - Kõige suurema meesõpetajate osakaaluga haridussüsteem on Jaapan (59%). OECD riikide keskmine 30%.

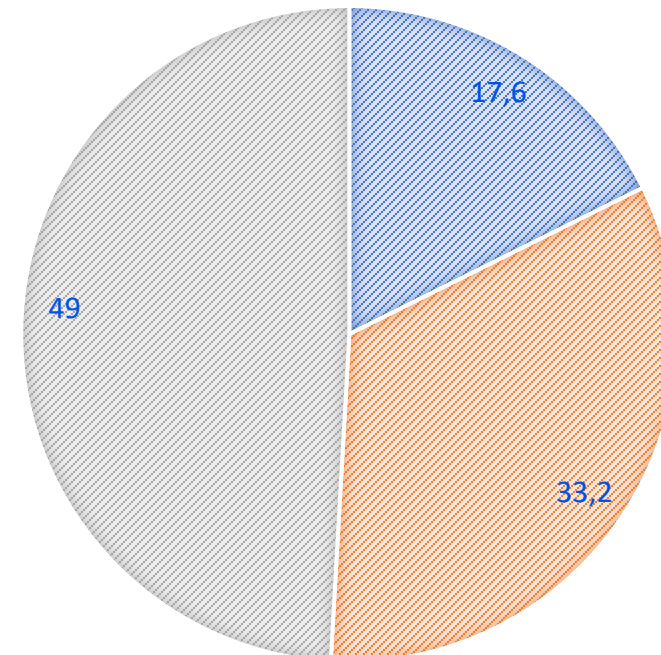

Eesti õpetaja haridus ja töökogemus

- Madalam kui bakalaureusekraad 7%
- Bakalaureusekraad 19%
(OECD keskmine 38%)
- **Magistrikraad või sellega võrdsustatud haridus: 73,1%** (OECD keskmine 57%)
- Doktorikraad 0,8%
- Keskmine töökogemus 21,3 (OECD 17,3)

ÕPETAJA TÖÖKOGEMUS

■ Vähem kui 5 aastat ■ 6 kuni 20 ■ Rohkem kui 20

Eesti keskmine koolijuht 52,7 aastat vana

- **72,4% naised, 27,6% mehed**
(2018 oli 57% naised)

Kõrgelt haritud:

- 96,2% magistrikraadiga, 2,9% doktorikraadiga
- Oma koolis juhina töötanud 9 aastat, ligi 40% annavad ka tunde

Äli Leijen

Tartu Ülikool, õpetajahariduse professor

Eesti tulemuste aruanne valmib **Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli koostöös** novembris.

Autorid **Tartu Ülikoolist**: Äli Leijen, Margus Pedaste, Krista Uibu, Merle Taimalu

Tallinna Ülikoolist: Anna-Liisa Jõgi, Katrin Poom-Valickis, Eve Eisenschmidt, Piret Oppi, Maarja Tinn ja Veronika Kalle

Tutvustavad seminarid toimuvad 17. novembril Tallinnas ja 20. novembril Tartus.

Olukord koolides

- Võrreldes 2018. aastaga on Eesti kooli **õpilaskond mitmekesisem** nii keeleliselt, kultuuriliselt kui õpivajadustelt.
- Kolmandik Eesti õpetajatest töötavad koolides, kus juba praegu takistab koolijuhi hinnangul kvaliteetset õpetamist **kvalifitseeritud õpetajate puudus**.

Erialane ettevalmistus

- **91%** õpetajate hinnangul oli nende **esmane ettevalmistus õpetajatöök** üldiselt **kvaliteetne**.
- Tulemused viitavad ka ettevalmistuse murekohtadele, nt viimase viie aasta jooksul õpetajakoolituse lõpetanute hulgas on langenud nende osakaal, kes tunnevad end hästi **ainealase ettevalmistuse** osas (2024 ja 2018 võrdluses).
- **20%** õpetajaid tunneb end hästi ettevalmistatuna **mitmekultuurilises või -keelses** keskkonnas õpetamiseks.
- **27%** Eesti koolijuhtidest on **koolijuhtimise koolitusprogrammi või kursuse läbinud** enne koolijuhi ametisse asumist (Soomes on seda teinud **77%** koolijuhtidest).

Õpetamine

- **Õpetajate enesetõhusus.** Eesti õpetajad tulevad enda hinnangul hästi toime **klassi juhtimise** ja **õpilaste kaasamisega** õppeprotsessi. Samas **õppe läbiviimisel** (nt hindamisstrateegiate mitmekesisus), on õpetaja enesetõhusus madalam OECD keskmisest.
- **Eesti õpetajad** kasutavad tõhusalt meetodeid, mis **loovad struktuuri**, võimaldavad **juhtida klassiruumi** ning kontrollida **õpilaste käitumist**, kuid ei tunne end kindlalt õpilaste kõrgema taseme mõtlemisoskuste, loovuse ja koostööoskuste arengu toetamisel.
- **Kaasava hariduse rakendamisel** ehk HEV õpilaste õppimise toetamisel on Eesti õpetajate **hinnangud enda suutlikkusele** kõigis aspektides **alla OECD keskmise**. Eesti õpetajad tunnevad, et pole piisavalt valmis HEV-õpilaste õpetamiseks, eriti mis puudutab **õppe ja hindamise kohandamist**.

Juhtimine ja organisatsioonikultuur

- Kõige sagedamini tegelevad Eesti koolijuhid **õpetajate ja teiste töötajatega suhtlemisega** (83% teeb seda iga päev või mitu korda päevas).
- Eesti juhid pühendavad vähem aega **õppekava arendamisele ja õppetundide regulaarsele vaatlemisele**.
- Samas tunnevad koolijuhid suurimat vajadust täiendusõppe järele just **õppekava koostamise ja õpetajate koostöö** arendamise valdkondades.
- Õpetajate **sügavama koostöö vorme** (koosõpetamine, tundide vaatlemine, koostöine enesetäiendus) esineb **tagasihoidlikult** ning õpetajate koostöö toetamine vajab Eestis oluliselt rohkem tähelepanu.

Juhtimine ja organisatsioonikultuur

- Eesti koolide autonoomia on kõrge, kuid **õpetajate ja juhtide hinnangud vabadusele hindamise üle otsustamisel** on erinevad. Õpetajad tajuvad suhteliselt vähem vabadust hindamisega seotud otsuste tegemisel.
- Umbes pool koolijuhtidest tajub, et neil **ei ole olulist vastutust õpetajate palkade üle otsustamisel**.
- **29%** Eesti õpetajatest märkis, et nad kogevad oma **töös palju stressi** (2018 – 18%). Eesti koolijuhtide hulgas tajub palju stressi koguni **36%**.
- Eesti õpetajad väljendavad ka **muutusväsimuse** märke. Muudatuste elluviimisel tunnetavad õpetajad ja juhid vajadust stabiilsuse ning muutuste mõju hindamise järele.

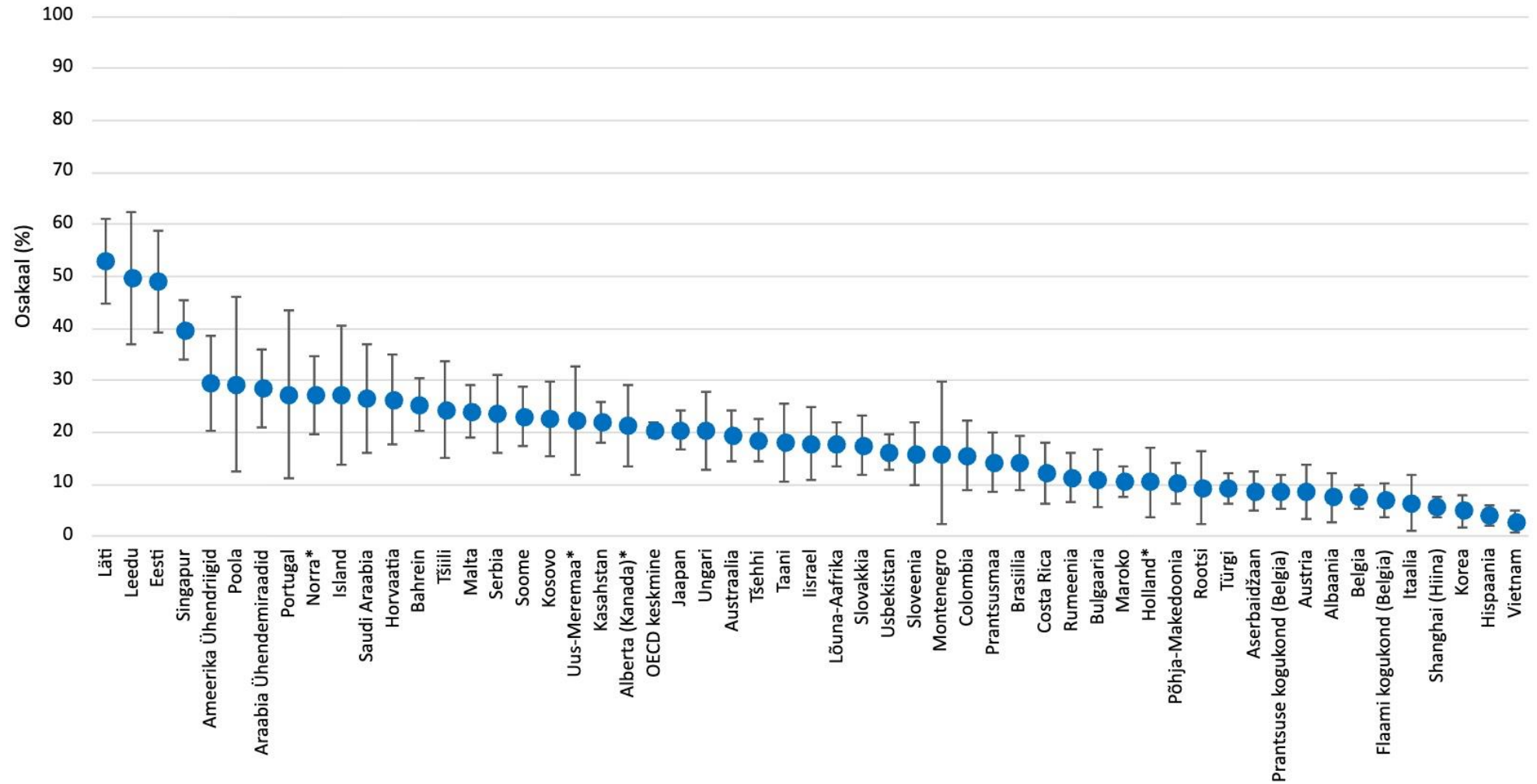
Õpetajate ja juhtide rahulolu

- Eesti õpetajate ja koolijuhtide **rahuloluhinnangud oma ametiga ja töökeskkonnaga** on sarnaselt 2018 andmekogumisega kõrged.
- Rahulolu **ametiga**:
 - *Nt 93% Eesti õpetajatest on oma tööga rahul.*
- Rahulolu **töökeskkonnaga**:
 - *Nt 87% Eesti õpetajatest naudib oma koolis töötamist.*
 - *Samas 30% koolijuhtidest (linnakoolides 36%) peab vajalike ruumide (nt klassiruumide) vähesust või mittevastavust vajadustele palju või üsna palju takistuseks.*
- **Ametikoha tingimustega** (va palk) on rahul või väga rahul on 73% õpetajatest (2018 – 82%).
- Eestis oli **vaid 30% õpetajatest oma töötasuga** rahul või väga rahul (2018 – 39%). Eesti õpetajate palgaga rahulolu on madalam kui võrdlusriikides.
- **Koolijuhtidest** on töötasuga Eestis rahul **38%**, ka see on teiste riikidega võrreldes suhteliselt madal tulemus.

Õpetajaameti jätkusuutlikkus

- Eesti õpetajate **ametist lahkumise kavatsus** on tõusnud
(Mitu aastat soovite jätkata veel õpetajana töötamist? Palun kirjutage arv).
- **46%** kõigist vastanud Eesti **õpetajatest** soovib **järgneva viie aasta jooksul ametist lahkuda:**
 - alla 30-aastaste õpetajate hulgas **49%** (2018 – 48%);
 - 30-49-aastaste õpetajate hulgas **33%** (2018 – 25%);
 - üle 50-aastaste õpetajate hulgas **36%** (2018 – 28%).
- **51% koolijuhtidest** näeb, et nad ei jätkata oma ametis kauem kui viis aastat.

Alla 30-aastaste õpetajate osakaal, kes soovivad õpetajatööst järgmise 5 aasta jooksul loobuda

Märkus:

Vahemikud tähistavad 95% usaldusvahemikke.

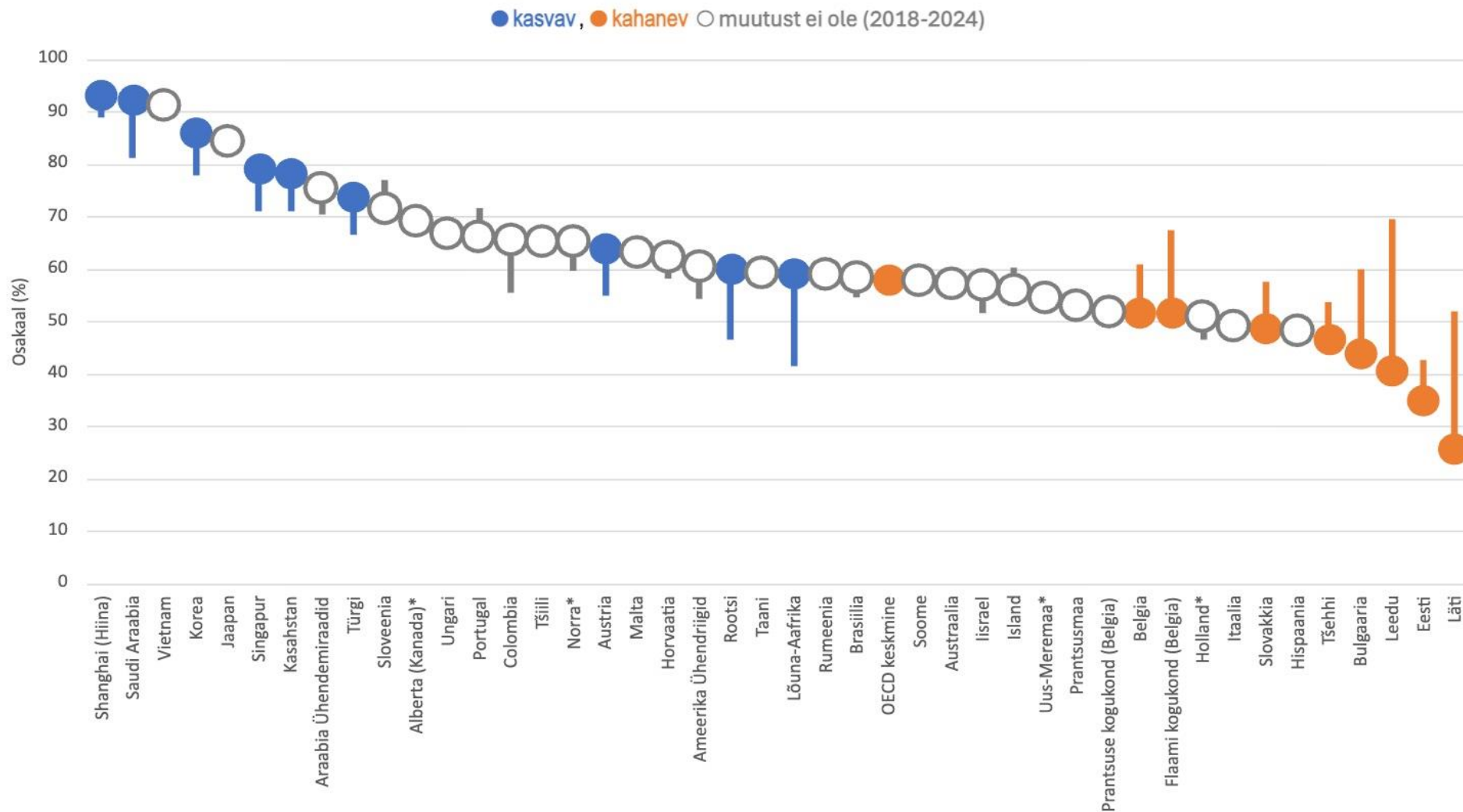
Tärniga (*) tähistatud riikide puhul tuleks hinnanguid tõlgendada ettevaatusega vastamata jätmise võimaliku kalde tõttu.

Allikas: OECD, TALIS 2024 Database, Table BMUL.UND.TQ74.

Tajutud väärtustamine

- **Vaid 20% Eesti õpetajatest** tunnevad, et nad on Eesti **ühiskonnas väärtustatud** (2013 – 14%, 2018 – 26%).
- **Vaid 10% Eesti õpetajatest** nõustub, et **poliitikakujundajad väärtustavad** Eestis õpetajate arvamust (2018 – 21%).
- **33% Eesti õpetajatest** nõustub, et **meedias on õpetajad väärtustatud** (2018 – 24%).

Osakaal alustavatest õpetajatest, kellele õpetamine oli esimene karjäärivalik. Muutus 2018-2024

Märkus:

Tärniga (*) tähistatud riikide puhul tuleks hinnanguid tõlgendada ettevaatusega vastamata jätmise võimaliku kalde tõttu.

Source: OECD, TALIS 2018 and 2024 Databases, Table BIN.TR3.TQ08.

Õpetajate hääl: soovitused poliitikakujundajatele

- Kõige sagedamini mainiti kolme teemat: **hariduse eesmärgid ja väärtused** (pidevad reformid, muudatused, killustatuse kasv, üksteise hindamise ja lugupidamise vähenemine), **töökoormus ning palk** ja **ühiskondlik väärtustamine**.
- Probleemid esinevad õpetajate kogemustes ka probleemikimpudena:
 - eesti õppekeelega koolides seostusid palk, töökoormus ja bürokraatia üheks tervikuks ning õppekava ja hindamine teiseks;
 - vene õppekeelega koolides kujunes keskseks keelepoliitika, tugistruktuuride ja distsipliini kimp.
- Vastuste tonaalsus oli valdavalt **kriitiline**, kuid oluline osa oli ka **soovituslik ja lahendusipakkuv**.
- Staažirühmade võrdlus näitas, et:
 - alustavad õpetajad (0–5 a) **ootavad tuge ja kuulamist**;
 - varajases keskfaasis (6–10 a) on fookuses **karjäärivõimalused**;
 - kogenud õpetajad (11–20 a) keskenduvad **õppekava ja hindamise korrastamisele**;
 - väga kogenud õpetajad (21+ a) rõhutavad **ühiskondlikku väärtustamist ja bürokraatia vähendamist**.
- Kõigis rühmades kordusid **töökoormuse, palga ja väärtustamise** küsimused, kuid lahendused ja rõhuasetused erinesid sõltuvalt staažist.

Täname tähelepanu eest!

Lisainfo: www.hm.ee/talis